

15 OCTOBER 1914.

AFLEVERING 12.

NADruk VERBODEN.

REDACTIE

J. HEIMANS, AMSTERDAM.

JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE:

JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE:

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 4.80.

BOLLEN.

De beste standplaats voor bolgewassen in een klein tuintje is de ruimte tusschen de bloemheesters. Daar staan ze in den winter goed beschut en als 't voorjaar komt, kunnen ze onder de nog onbebladerde struiken volop genieten van 't zonlicht en welig bloeien en groeien. En worden ze dan later „leelijk“, wanneer de bloemen vervangen worden door de rijpende vruchten en de bladeren gaan vergelen, dan onttrekt het frissche heestergroen hen aan 't oog. Ze kunnen zich dan rustig verder ontwikkelen, rijpe zaden vormen en uitstrooien en in den herfst weer tijdig opnieuw ontspruiten. Veel menschen houden er meer van, om in 't voorjaar hun bollenbloemen in randen of perkjes te kweken, maar die hebben dan altijd den last, dat ze de uitgebloeide planten moeten verplaatsen of zelfs vernietigen, om ze te vervangen door nieuw moois.

Haast alle bolplanten staan keurig mooi tusschen de heesters: sneeuwkllokjes, lenteklokjes, winteraconietjes, narcissen, tulpen, scilla's, wat ge maar wilt. Het meeste plezier heb ik in den laatsten tijd van de sneeuwroem (*Chionodoxa*), die zich buitengewoon gemakkelijk uitzaait en zich ieder jaar weer verder uitbreidt, zoodat op de meest onverwachte plekken weer nieuwe plantjes voor den dag

komen. Reeds in Januari verschijnen de spruiten boven den grond, mooi bruin-achtig groen. Stevig schieten ze op en na een poosje wijken de bladeren — meestal zijn 't er maar twee — uiteen en dan zie je heel mooi opeengepakt de tros van bloemen liggen in de gootvormige holte van een der bladeren. Later komt de bloemtros vrij te staan en ontluiken een voor een de stervormige blauwe bloemen, die alras druk bezocht worden door de honigbijen. De jonge plantjes hebben maar een enkele bloem, oudere forsche planten brengen het wel tot zes en meer. Het bloeien duurt tot in April en dan gaan de vruchten rijpen, groote ronde doosvruchten, die in Mei openspringen en hun zaden over den grond uitstrooien.

Sneeuwroem, begin van bloei.

Die zaden herinneren aan die van de Stinkende Gouwe en van de Helmbloem, ze zijn blinkend zwart met een groot, wit, vetachtig aanhangsel. De mieren herkennen ze dadelijk en probeeren ze weg te sjouwen, juist zooals ze gewoon zijn te doen met die andere. Doch een sneeuwroemzaad weegt wel zesmaal zooveel als een zaad van de Gouwe en de kleine grijze grasmiertjes trekken en duwen uit alle macht, zonder ze noemenswaard te verplaatsen. Ten slotte geven ze het dan ook maar op en knabbelen op 't terrein zelf het vettige aanhangsel van 't zaad af in plaats van het naar hun nest te sjouwen. De mieren in Klein Azië en op Kreta kunnen er zeker beter mee terecht en misschien zouden onze roode of zwarte boschmieren de vracht wel kunnen verplaatsen. Later schijnen regen en wind de zaden nog wat voort te rollen en zoo komt in den loop der jaren de tuin ten slotte vol met die sneeuwroem. Ze breiden zich veel sneller uit dan de scilla's, de crocusjes en de kleine hyacintjes (*Hyacinthus azureus* en *H. Amethystinus*) die anders ook overvloedig zaad voortbrengen. Die laatste bloeit nog in Juni.

Het is gemakkelijk genoeg, om het heele jaar door bloemen van bollen te hebben. Als de late tulpen uitgebloeid raken, beginnen de lelies en die houden het weer uit tot den tijd der herfsttijllozen. Dezen zomer heb ik veel plezier gehad van mijn goudlelies of goudbandlelies, zooals ze ook naar Duitsch voorbeeld genoemd worden. Nu is die naam eigenlijk ook wel juist, want bij de zuivere vormen is alleen een breede middenstreep op elk bloemblad mooi glanzig goudgeel. De rest van 't blad is wit met soms een roodachtig bijtintje en dan zijn er nog tal van verhoogde roodbruine spikkels, waar de keizervliegen en de vleeschvliegen onverdroten aan zitten te knabbelen, ofschoon ik hard betwijfel, of ze er ooit iets af krijgen.

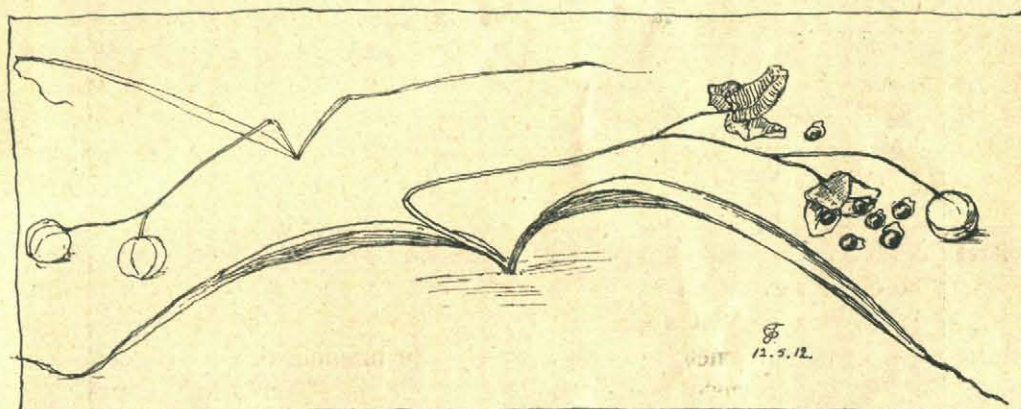

Sneeuwroem, begin van bloei.

Het verloop van den bloei van deze groote, triomfantelijk mooie bloemen is zeer interessant. Het zijn eigenlijk avondbloemen, maar ze openen zich op

alle tijden van den dag en er gaan een paar uren mee heen, eer de horizontaal gerichte lange spitse knop zijn zestal groote bladeren geheel heeft omgekruld. Dan worden de zes meeldraden zichtbaar en de groene stijl met den knopvormigen stempel, alles aanvankelijk recht uitgestrekt. Maar al spoedig komt er beweging in. De twee bovenste meeldraden buigen zich langzaam opwaarts, de vier andere zijwaarts en opwaarts, de onderste het laatst. Zodoende vormen de donkerbruine helmknoppen een halven cirkel om den nog rechten stijl. Die helmknoppen zelf zitten aanvankelijk languit tegen hun helmdraad aan. Maar al spoedig balanceren ze aan een enkel puntje in 't midden en aardig is het om te zien, hoe ze verticaal, later horizontaal en tenslotte weer verticaal staan, wanneer ze haast al hun stuifmeel verloren hebben.

Intusschen is de stijl zich gaan krommen en de stempel, die eerst nog droog en dof was, gaat nu glimmen, als 't ware gevernist door een sterke suiker-

Sneeuwroem, zijn rijpe zaden strooiend.

oplossing. Hij rijpt dus later dan de helmknoppen, de bloem is protandrisch. Het kan nu gebeuren, dat de stempel door de balanceerende helmknoppen wordt aangeraakt, maar meestal blijft hij er buiten uit steken, zoodat insectenhulp onvermijdelijk noodig is voor de bestuiving. De stand van helmknoppen en stempel herinnert sterk aan de kamperfoeliebloem en zeer zeker wordt die goudlelie dan ook bestoven door groote nachtvinders, hij geurt ook 's avonds het sterkst.

Bij mij kwamen 's avonds de Gammaultjes op de bloem en aardig was het om te zien, hoe ze met trillende vleugels langs het gouden middenpad voortliepen naar de honinggroef aan 't begin der bloembladeren. Hun bezoek heeft voor de bestuiving echter weinig te beteekenen, alleen als er veel te gelijk in een bloem zijn, kan 't wel eens gebeuren dat er een tegen den stempel aanbonst. Tot elf uur 's avonds was het druk in die leliebloemen. Aan de omstandigheid, dat er bijna nooit bestuiving plaats heeft, mag het toegeschreven worden, dat elke bloem wel een week frisch blijft, nadat zij zich geopend heeft, wat voor een zomerbloem

heel lang is; en zoo heb ik een maand lang van mijn goudlelies kunnen genieten, van half Augustus tot midden September.

's Winters kunnen de bollen in den grond blijven, des noods gedekt met

Goudlelie (*Lilium auratum*).

De meest rechtsche bloem is pas open en heeft een nog rechten stijl, dan volgen in leeftijd de meest linksche, de bovenste, de middelste en de bloem rechts onder, die het oudste is.

rottende bladeren en als de tuingrond wat te schraal is, dan moeten ze van tijd tot tijd wat voedsel hebben, dat is alles.

JAC. P. THJSSE.